

Hasvik Rådhus,
9593 Breivikbotn
Mobil: 90852916
E-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no

Til

Samferdselsdepartementet v/samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Sendt inn via regjeringen.no

Hasvik, 1. desember 2025

Høringsuttalelse - Fremtidens transportsystem langs kysten (kystruten)

Vest-Finnmark Rådet er en allianse mellom de 7 kommunene Alta, Hammerfest, Hasvik, Loppa, Måsøy, Nordkapp og Porsanger. Samlet har regionen ca. 43.000 innbyggere, noe som utgjør 55% av det totale folketallet i Finnmark.

Samferdselsdepartementet sendte 26. september 2025 en utredning fra Oslo Economics ut på høring. På oppdrag fra samferdselsdepartementet har man utredet flere problemstillinger knyttet til fremtidige behov for kystrutetjenester. Man har belyst utvalgte alternativer for hvordan kystrutetjenesten kan se ut etter 2030, hvilke miljøkonsekvenser den har og potensialet for ytterligere skjerping av miljøkravene. Høringsfristen er 13. januar 2026, og saksdokumentene kan leses her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-transportsystem-langs-kysten/id3119685/>

Vest-Finnmark Rådet har i sak 52/25 vedtatt følgende høringsuttalelse på utredningen om fremtidens transportsystem langs kysten (kystruten):

Formålet med dagens kystrutetilbud er å gi et tilfredsstillende transporttilbud for personer som reiser på selvvalgt strekning havn til havn langs kysten mellom Bergen og Kirkenes, og for frakt av gods mellom Tromsø og Kirkenes.

En god og effektiv transport av gods og passasjerer er avgjørende for opprettholdelsen av aktivitet og bosettingen i kystsamfunnene. Kystruten har en lang og stolt historie med over 130 år med transport av passasjerer og gods langs kysten fra Bergen til Kirkenes, og Vest-Finnmark Rådet understreker viktigheten av å opprettholde denne livsnerven for transport av passasjerer og gods langs kystens Riksveg nr.1. Kystruten er en kritisk del av samfunnets grunnleggende infrastruktur.

Vest-Finnmark Rådet vil derfor på det sterkeste advare mot å redusere dagens seilingsmønster også i et beredskapsperspektiv. Reduseres Kystruten, gjennom at det kuttes i frekvens eller at man kutter i antall anløpshavner, bidrar det til økt risiko som følge av at vi har lange avstander, sårbar infrastruktur, spredte lokale ressurser og «en nabo i øst» som skaper lokal, regional og nasjonal usikkerhet. De skipene som kontinuerlig opererer langs kysten her nord er en beredskapsressurs Norge trenger som nasjon. Reduserte muligheter for godstransport og reisende, og da særlig fra havn til havn, vil bidra til svekkede muligheter for transport av mat, medisiner mv. ved både normalt tilstand og i krisesituasjoner.

I dag seiler rederiene Havila Kystruten AS med fire skip og Hurtigruten Coastal AS med sju skip. Vest-Finnmark Rådet vil påpeke at det ikke må reises tvil om at formålet med statens kjøp av sjøtransporttjenester mellom Bergen og Kirkenes, med daglige anløp i 34 havner hele året,

også for fremtiden skal være å sikre et tilfredsstillende transporttilbud for passasjerer som reiser lokalt eller regionalt fra havn til havn, og godstransport mellom Tromsø og Kirkenes. Noe annet vil kun underbygge det bildet som er i ferd med å etableres som en sannhet hos kystbefolkningen - at statens kjøp av tjenester på Kystruten har blitt et bidrag til å bygge opp et statlig delfinansiert cruisetilbud langs norskekysten.

Vest-Finnmark Rådet avga i sak 39/24 den 24. september 2024 en høringsuttalelse til samferdselsdepartementet, med konkrete innspill på innretningen av kystruten fra 2030 (se vedlegg). Rådet vil gjenta våre tidligere innspilte forslag til hvordan fremtidens transportsystem bør innrettes etter 2030 med hensyn til å opprettholde det grunnleggende transportbehovet langs kysten. Her pekte vi blant annet på;

1. Viktigheten av å opprettholde seilingsmønsteret slik det er i dag, med nord- og sørgående anløp i alle havner. I Vest-Finnmark anløper kystruten havnene Øksfjord, Hammerfest, Havøysund og Honningsvåg, og disse havnene er viktige for reisende mellom små og store kystsamfunn i Finnmark og som logistikkknutepunkter for videre utskipning av gods til de omkringliggende samfunnene i ytterdistriktene.
2. Det må derfor være avsatt en viss andel av plasser til lokalbefolkningen som ønsker å reise fra havn til havn langs kysten. I dag opplever man for eksempel stadig oftere at det ikke er mulig å få lugar på en reise innad i Finnmark, dette som følge av at de som reiser som cruiseturister på kystruten har booket alle lugarene for reiser mange måneder i forkant av reisetidspunkt.
3. Det bør innføres felles bookingsystem for kystruten, uavhengig av hvilket selskap som trafikkerer ruten.
4. Det må legges opp til fleksibilitet i forhold til ombooking eller avlysning av en reise.
5. Som følge av at det i dag er 16-års aldersgrense for å reise alene på kystruten, opplever borteboende elever på videregående skole å ikke få tillatelse til å reise mellom hjemsted og studiested. Aldersgrensen bør derfor justeres ned til 15 år.
6. I tillegg vil vi gjøre oppmerksom på at prissetting på bevertning over disk kan synes høy for de lokale og regionale reisende, som ikke kjøper måltidspakker som en del av det som i stadig større grad fremstår som cruisepakker.
7. Det må fortsatt være lastekapasitet til kjøle- og frysevarer (som fiskelast for eksempel), og annet gods langs kysten. Vest-Finnmark Rådet vil uttrykke bekymring for at kjøle- og frysekapasiteten stadig reduseres ved utskifting til nye skip, og vi ønsker at det legges inn som forutsetning i nytt anbud at man minimum opprettholder, og aller helst får til en økning av lastekapasiteten på kjøle- og fryselaagene om bord, som minimum tilsvarer lastekapasiteten på Havila Kystruten AS sine nåværende skip.
8. Det må stilles krav om 2 lasteramper på skipene for lasting og lossing, for slik å sikre at skipet har kapasitet til å få med seg alt gods i havner med kort liggetid.
9. Det at det ikke er mulig å ta med kjøretøy fra havn til havn, herunder at en stor andel av skipene også nekter å transportere el-biler, bidrar også til svekket beredskap. I Finnmark har vi ved stengte veier, noe som kan vare i flere dager, behov for å kunne bruke Kystruten som en form for ferge - der man tar bilen med på reisen.
10. Det må derfor være mulig å ta med bil, herunder el-bil, på alle båtene fra alle havner, med minimum dagens kapasitet også i det nye anbudet. Aller helst bør bilkapasiteten kreves økt ved utskifting av skip.
11. I nytt anbud må det også stilles krav om at skipene skal kunne transportere utstyr som inneholder for eksempel «gasspatroner» (som blant annet finnes i redningsflåter som skal på service og vedlikehold) mv.

12. Vest-Finnmark rådet ønsker også at det vurderes om Alta kan innføres i seilingsmønsteret uten at tilbudet til dagens anløpssteder i nord svekkes.

Dersom man ønsker å utvide antall anløpssteder på den ordinære kystruten, må det være en forutsetning at dagens anløpssteder opprettholdes og at liggetider ikke reduseres. Det oppfordres også til at staten tydeliggjør et klart skille mellom kystrutens formål og det som anses som cruisedelen av virksomheten til transportørene. Nødvendig kapasitet på passasjerer, lugarer og gods som reiser fra havn til havn må avsettes, i tråd med det opprinnelige formålet.

Når det kommer til vurderingene av hvilke miljøkonsekvenser som følger av kystruten, og potensialet for ytterligere skjerping av miljøkravene i så henseende, ber Vest-Finnmark Rådet om at dette må sees i sammenheng med at omstillingskostnadene ikke må bli så store at det reduserer muligheten for å oppnå målsettingen om at passasjerer som reiser lokalt eller regionalt fra havn til havn fortsatt skal kunne ta seg råd til å løse ut billetter på kystruten.

Vest-Finnmark Rådet vil også peke på viktigheten av at miljøkravene innrettes slik at man kan få til en gradvis måloppnåelse opp mot 0-utslipp. Dette for å sikre at rederiene har muligheten til å trinnvis utvikle og innføre en mer miljøvennlig teknologi om bord på sine skip.

Ved innføring av nye fartøy i kystruten er det særdeles viktig at man sikrer at fartøyene ikke utformes på en slik måte at de ikke har mulighet for å seile inn i de minste havnene som inngår i dagens seilingsmønster.

Til sist vil Vest-Finnmark Rådet be om at samferdselsdepartementet vurderer muligheten for at man ved tilfeller der kystsamfunnene blir isolert som følge av dårlig vær, ytre hendelser mv. gir utvalgte myndighet mulighet til å beordre at deler av godskapasiteten på kystruten kan reserveres i beredskapsøyemed, og med minst mulig byråkrati tilknyttet dette. Dette for å sikre god samfunnsberedskap i form av å sikre forsyninger av mat, medisiner mv. til innbyggerne og utøvere av samfunnskritiske tjenester langs kysten.

Avsluttende kommentar

Vest-Finnmark Rådet ser frem til videre dialog i denne saken, med mål om sikre en fortsatt robust og formålstjenlig kystrute også etter 2030.

Spørsmål i sakens anledning kan rettes til daglig leder i Vest-Finnmark Rådet, Bente O. Husby, på mobil: 90852916 eller e-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no.

Med vennlig hilsen

Jan Morten Hansen (s)
Rådsleder
Vest-Finnmark Rådet

Bente Olsen Husby (s)
Daglig leder
Vest-Finnmark Rådet

Vedlegg:

Vest-Finnmark Rådet - Høringsuttalelse - Innspill på innretningen av kystruten fra 2030,
datert 24. september 2024

Kopi:

Finnmark fylkeskommune

Øst-Finnmarkrådet

Nord-Tromsrådet

Medlemskommunene i Vest-Finnmark Rådet